A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2015. július 16.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — Joghatóság a tartással kapcsolatos ügyekben — 4/2009 rendelet — A 3. cikk c) és d) pontja — A szülők különválására irányuló eljáráshoz kapcsolódó, kiskorú gyermekek vonatkozásában fennálló tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelem, amelyet más tagállamban nyújtottak be, mint ahol a gyermekek szokásos tartózkodási helye van”

A C-184/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Corte suprema di cassazione (Olaszország) a Bírósághoz 2014. április 14-én érkezett, 2014. február 25-i határozatával terjesztett elő az előtte

A

és

B

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: M. Ilešič tanácselnök, A. Ó Caoimh, C. Toader (előadó), E. Jarašiūnas és C. G. Fernlund bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– A képviseletében C. Rimini avvocato,

– B képviseletében S. Callegaro avvocato,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: G. Palatiello avvocato dello Stato,

– a görög kormány képviseletében M. Germani és I. Kotsoni, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: olasz.

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében F. Moro és M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2015. április 16-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendelet (HL 2009. L 7., 1. o.; helyesbítések: HL 2011. L 131., 26. o., HL 2013. L 8., 19. o., HL 2013. L 281., 29. o.) 3. cikke c) és d) pontjának az értelmezésére irányul.

2 E kérelmet az A és házastársa, B között, a két kiskorú gyermekük vonatkozásában fennálló tartási kötelezettség megállapítására irányuló olyan kérelem tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő, amelyet a szülők különválására irányuló eljáráshoz kapcsolódóan más tagállamban nyújtottak be, mint ahol e két kiskorú gyermek szokásos tartózkodási helye van.

Az uniós jog

A gyermektartásdíj és a családi tartásdíjak egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló egyezmény

3 A Hágában 2007. november 23-án kötött, az Európai Unió nevében a 2011. június 9-i 2011/432/EU tanácsi határozattal jóváhagyott (HL L 192., 39. o.), a gyermektartásdíj és a családi tartásdíjak egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló egyezmény (a továbbiakban: 2007. évi hágai egyezmény) preambuluma emlékeztet arra, hogy a gyermekeket érintő valamennyi intézkedés során elsősorban a gyermek mindenek felett álló érdekét kell figyelembe venni.

4 Ezen egyezmény 20. cikke (1) bekezdésének f) pontja az alábbiakat írja elő:

„Az egy szerződő államban (a továbbiakban: az eredeti eljárás helye szerinti államban) hozott határozatot más szerződő államokban el kell ismerni és végre kell hajtani, amennyiben:

[…]

f) a határozatot személyi állapot vagy szülői felelősség tárgyában joghatóságot gyakorló hatóság hozta, feltéve, hogy e joghatóság nem kizárólag az egyik fél állampolgárságán alapul.”

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezmény

5 A Dán Királyság, Írország és Nagy Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyága csatlakozásáról szóló, 1978. október 9-i egyezménnyel (HL L 304., 1. o.) módosított, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.; a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény) 5. cikkének 2. pontja ekképpen került megfogalmazásra:

„A valamely szerződő államban lakóhellyel rendelkező személy más szerződő államban is perelhető:

[…]

2. tartással kapcsolatos ügyekben a tartásra jogosult lakóhelyének vagy szokásos tartózkodási helyének bírósága előtt, vagy, amennyiben az ügy tárgya személyi állapotot érintő járulékos kérdés, az ilyen eljárásra saját joga alapján joghatósággal rendelkező bíróság előtt, kivéve, ha az említett joghatóság kizárólag az egyik fél állampolgárságán alapul;

[…]”

A 44/2001/EK rendelet

6 A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o., HL 2011. L 124., 47. o.) 5. cikkének 2. pontja e rendelet „Különös joghatóság” című 2. szakaszában szerepel. E cikk így rendelkezik:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető:

[…]

2. tartással kapcsolatos ügyekben a tartásra jogosult lakóhelyének vagy szokásos tartózkodási helyének bírósága előtt, vagy, amennyiben az ügy kimenetele [helyesen: tárgya] személyi állapotot érintő járulékos kérdés, az ilyen eljárásra saját joga alapján joghatósággal rendelkező bíróság előtt, kivéve, ha az említett joghatóság kizárólag az egyik fél állampolgárságán alapul;

[…]”

A 2201/2003/EK rendelet

7 A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 338., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.; helyesbítés: HL 2013. L 82., 63. o.) (5) és (12) preambulumbekezdése szerint:

„(5) Annak érdekében, hogy minden gyermek számára egyenlőséget biztosítsanak, e rendelet kiterjed a szülői felelősségre vonatkozó valamennyi határozatra, beleértve a gyermek védelmére vonatkozó intézkedéseket is, függetlenül attól, hogy azok házassági jogi eljáráshoz kapcsolódnak-e.

[…]

(12) Ezen rendeletben megállapított szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a joghatóság jogalapját a gyermek alapvető érdekeinek [helyesen: a gyermek mindenek felett álló érdekének] figyelembevételével alakítják ki, különösen a fizikai közelség alapján. Ez azt jelenti, hogy a joghatóságot mindenekelőtt a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam szerint kell megállapítani, kivéve azokat a bizonyos eseteket, amikor megváltozik a gyermek tartózkodási helye, vagy ha a szülői felelősséget gyakorlók között megállapodás jön létre.”

8 E rendelet „Hatály” című 1. cikke a következőket írja elő:

„(1) Ezt a rendeletet a bíróság jellegétől függetlenül az alábbiakkal kapcsolatos polgári ügyekben kell alkalmazni:

a) a házasság felbontása, különválás vagy a házasság érvénytelenítése;

b) a szülői felelősség megállapítása, gyakorlása, átruházása, korlátozása vagy megszüntetése.

[…]

(3) Ez a rendelet nem alkalmazható:

[…]

e) a tartási kötelezettségre;

[…]”

9 E rendelet 2. cikkének 7. pontja a szülői felelősség fogalmát úgy határozza meg, mint „egy gyermek személyével, illetve vagyonával kapcsolatos valamennyi jog és kötelesség, amelyet valamely természetes vagy jogi személy határozat, jogszabály hatálya, illetve jogilag kötelező megállapodás útján [helyesen: illetve hatályos megállapodás alapján] gyakorol”, és e jogok és kötelezettségek összessége magában foglalja a „felügyeleti jogot és a láthatási [helyesen: kapcsolattartási] jogot is”.

10 Ugyanezen rendelet 8. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„Egy tagállam bíróságai joghatósággal rendelkeznek olyan gyermek feletti szülői felelősségre vonatkozó ügyekben, aki a bíróság megkeresésekor [helyesen: aki a bíróság eljárásának kezdeményezésekor] az adott tagállamban szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik.”

A 4/2009 rendelet

11 A 4/2009 rendelet (1)–(3) preambulumbekezdése szerint e rendelet, valamint különösen a 44/2001 és a 2201/2003 rendelet a határokon átnyúló hatású polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködéssel kapcsolatos, többek között a tagállamokban alkalmazandó kollíziós, illetve joghatóságra vonatkozó szabályok összeegyeztethetőségének előmozdítására irányuló intézkedések elfogadását tűzi ki célul.

12 A 4/2009 rendelet (8) preambulumbekezdése emlékeztet arra, hogy e rendelet keretében figyelembe kell venni többek között a 2007. évi hágai egyezményt.

13 E rendelet (15) preambulumbekezdését a következőképpen fogalmazták meg:

„A tartásra jogosultak érdekeinek védelme érdekében, valamint a megfelelő uniós igazságszolgáltatás előmozdítása céljából ki kell igazítani a [44/2001] rendeletből eredő, joghatóságra vonatkozó szabályokat. […]”

14 A rendelet 3. cikke, amely a „Joghatóság” című II. fejezetben szerepel, ekképpen rendelkezik:

„A tagállamokban tartási kötelezettség tárgyában joghatósággal rendelkezik:

a) az a bíróság, amelynek illetékességi területén az alperes szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, vagy

b) az a bíróság, amelynek illetékességi területén a jogosult szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, vagy

c) az a bíróság, amely saját joga alapján a személyi állapottal kapcsolatos ügyekben joghatósággal rendelkezik, amennyiben a tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelem az ügyben járulékos jellegű, kivéve ha ez a joghatóság kizárólag valamelyik fél állampolgárságán alapul, vagy

d) az a bíróság, amely saját joga alapján a szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben joghatósággal rendelkezik, amennyiben a tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelem az ügyben járulékos jellegű, kivéve ha ez a joghatóság kizárólag valamelyik fél állampolgárságán alapul.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

15 A és házastársa, B, valamint két kiskorú gyermekük olasz állampolgárok, és állandó jelleggel Londonban (Egyesült Királyság) élnek. A gyermekek e városban születtek 2004. március 4-én, illetve 2008. augusztus 5-én.

16 2012. február 28-án előterjesztett keresetében A eljárást indított a Tribunale di Milano (milánói bíróság, Olaszország) előtt B-vel szemben, azt kérve, hogy e bíróság mondja ki B hibájából történő különválásukat, és rendelkezzen két gyermeküknek – az anyjuknál való elhelyezése melletti – közös felügyeletéről, A továbbá felajánlotta, hogy a gyermekek tanulmányi és gondozási költségeihez való hozzájárulásképpen havi 4000 eurót fizet.

17 B viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben szintén kérte, hogy a bíróság rendelje el a különválásukat, a férje hibájából, illetve ítéljen meg havi 18 700 euró összegű tartásdíjat, azonban arra is hivatkozott, hogy az olasz bíróság nem rendelkezik joghatósággal a felügyeleti jog, a tartózkodási hely, a kapcsolattartáshoz való jog és a gyermekek ellátásához való hozzájárulás kérdése tekintetében, mivel B szerint a 2201/2003 rendelet alapján ezek vonatkozásában brit bíróságot kell joghatósággal rendelkezőnek tekinteni, amennyiben A és B mindig is Londonban élt, ahol a kiskorú gyermekeik születtek és laknak.

18 2012. november 16-i végzésével a Tribunale di Milano megállapította, hogy a 2201/2003 rendelet 3. cikke alapján joghatósággal rendelkezik a különválással kapcsolatos kérelem elbírálására.

19 Ellenben e bíróság a 2201/2003 rendelet 8. cikkének (1) bekezdéséből arra következtetett, hogy kizárólag a brit bíróságok rendelkeznek joghatósággal az e rendelet 2. cikkének 7. pontja értelmében vett „szülői felelősséghez” kapcsolódó kérdések elbírálására, figyelembe véve azt a tényt, hogy a gyermekek szokásos tartózkodási helye Londonban van.

20 A egyébiránt keresetet nyújtott be Londonban a High Court of Justice (England & Wales), Family Divisionhöz (legfelsőbb bíróság [Anglia és Wales], családjogi kollégium, Egyesült Királyság) a szülői felelősség gyakorlása szabályainak meghatározása érdekében.

21 Ami egyfelől a B-nek járó tartásdíjat, másfelől a kiskorú gyermekeknek járó tartásdíjat illeti, a Tribunale di Milano szintén különbséget tett. Ekképpen megállapította, hogy joghatósággal rendelkezik a B-nek járó tartásdíj iránti kérelem elbírálására, mivel a 4/2009 rendelet 3. cikkének c) pontja szerinti, személyi állapotra, nevezetesen különválásra vonatkozó eljárás járulékos jellegű kérdéséről van szó. Ugyanezen rendelet 3. cikkének d) pontja alapján ellenben e bíróság úgy határozott, hogy nem rendelkezik joghatósággal a kiskorú gyermekek tartására irányuló kérelem elbírálására, mivel ez a kérelem a szülői felelősségre vonatkozó eljárásban járulékos jellegű. Így ez utóbbi kérelem elbírálására szintén a brit bíróságok rendelkeznek joghatósággal.

22 A fellebbezéssel élt a Tribunale di Milano e határozatával szemben a Corte suprema di cassazione (legfelsőbb bíróság) előtt, egyetlen, arra alapított jogalapra hivatkozva, hogy megsértették a 4/2009 rendelet 3. cikkének c) pontját, amennyiben az olasz bíróságok rendelkeznek joghatósággal a gyermekek vonatkozásában fennálló tartási kötelezettséggel kapcsolatos kérdések elbírálására is.

23 A szerint a Tribunale di Milano által a 4/2009 rendelet 3. cikkének d) pontja vonatkozásában elfogadott értelmezés – amely megalapozta e bíróság azt megállapító határozatát, hogy nem rendelkezik joghatósággal a gyermekek vonatkozásában fennálló tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelem elbírálására – téves, amennyiben e rendelkezés megszövegezéséből nem lehet a joghatóság ilyen kizárására következtetni.

24 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a fellebbezésről való határozat meghozatalához meg kell határozni, hogy a 2201/2003 rendelet 8. cikkének rendelkezései és a 4/2009 rendelet 3. cikkének rendelkezései hogyan viszonyulnak egymáshoz, különösen az ez utóbbi rendelet 3. cikkének c) és d) pontjában felsorolt feltételek fényében.

25 E körülmények között a Corte suprema di cassazione az eljárást felfüggesztette, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„A különválás megállapítására irányuló eljárás tekintetében fennálló járulékos jellege révén az ilyen ügyben a gyermek tartásának megállapítására vonatkozóan előterjesztett kérelmet a megelőzés szempontja alapján mind a különválás megállapítására joghatósággal rendelkező, mind a szülői felelősség tárgyában már eljáró bíróság elbírálhatja, vagy kizárólag az utóbbi bíróság jogosult erre, mivel a 4/2009 rendelet 3. cikkének c) és d) pontjában megjelölt két eltérő feltétel vagylagos jellegű, olyan értelemben, hogy az egyik szükségszerűen kizárja a másikat?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

26 A kérdést előterjesztő bíróság kérdésével lényegében azt szeretné megtudni, hogy a 4/2009 rendelet 3. cikkének c) és d) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy ha valamely tagállam bírósága előtt kiskorú gyermek szülei különválására vagy házasságuk felbontására vonatkozóan van eljárás folyamatban, és valamely másik tagállam bírósága előtt e gyermekkel kapcsolatos szülői felelősségre vonatkozó eljárás van folyamatban, az ugyanezen gyermek vonatkozásában fennálló tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelmet elbírálhatja mind a különválásra vagy a házasság felbontására vonatkozó eljárásra joghatósággal rendelkező bíróság, mint az e rendelet 3. cikkének c) pontja szerinti személyi állapotra vonatkozó eljárás járulékos jellegű kérelmét, mind a szülői felelősségre vonatkozó eljárásra joghatósággal rendelkező bíróság, mint az említett rendelet 3. cikkének d) pontja szerinti ilyen eljárás járulékos jellegű kérelmét, vagy e kérelmet szükségszerűen ez utóbbi bíróságnak kell elbírálnia.

27 Másképpen kifejezve, e bíróság azt szeretné meghatározni, hogy a 4/2009 rendelet 3. cikkének c) és d) pontjában szereplő joghatóság-megosztási szempontok, figyelembe véve az ott szereplő „vagy” kötőszót, egymást kizárják, vagy e kötőszó azt jelenti, hogy mind a különválásra vonatkozó eljárás elbírálására joghatósággal rendelkező bíróság, mind a szülői felelősségre vonatkozó eljárás elbírálására joghatósággal rendelkező bíróság érvényesen eljárhat a kiskorú gyermekek vonatkozásában fennálló tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelem tárgyában.

28 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy ilyen kérdés mindazonáltal csupán akkor merül fel, ha a kiskorú gyermek vonatkozásában fennálló tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelem e rendelkezések értelmében véve járulékos jellegűnek minősül mind a „személyi állapottal kapcsolatos [eljárásban]”, mind a „szülői felelősséggel kapcsolatos [eljárásban]”, és nem csupán az egyikben.

29 Ennélfogva meg kell határozni a 4/2009 rendelet 3. cikkének c) és d) pontjában szereplő „járulékos jellegű kérelem” fogalmának tartalmát.

30 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy noha e rendelkezések kifejezetten lehetővé teszik a nemzeti bíróság számára, hogy határon átnyúló összefüggésben megállapítsa joghatóságát valamely tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelem elbírálására akkor, ha a saját joga alapján hatáskörrel rendelkezik személyi állapotra vonatkozó ügyek, illetőleg szülői felelősségre vonatkozó ügyek elbírálására, az e rendelkezésekben szereplő „járulékos jellegű kérdés” fogalmának tartalmát nem lehet az egyes tagállamok bíróságainak nemzeti joguk szerint történő értékelésére bízni.

31 Ugyanis az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből az következik, hogy amennyiben a 4/2009 rendelet 3. cikkének c) és d) pontja nem tartalmaz utalást a tagállamok jogára e fogalom jelentésének és tartalmának meghatározása érdekében, e fogalmat az egész Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: Kásler és Káslerné Rábai ítélet, C-26/13, EU:C:2014:282, 37. pont).

32 Ehhez az értelmezéshez figyelembe kell venni a szóban forgó rendelkezés megszövegezését, valamint annak összefüggéseit és a kérdéses szabályozás célkitűzését (lásd ebben az értelemben: A-ítélet, C-523/07, EU:C:2009:225, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

33 A 4/2009 rendelet 3. cikke c) és d) pontja rendelkezéseinek szó szerinti értelmezése alapján meg kell állapítani, hogy azok különbséget tesznek a személyi állapotra vonatkozó eljárások és a szülői felelősségre vonatkozó eljárások között.

34 Noha az ott előírt joghatóság-megosztási szempontok vagylagosak, mivel a „vagy” kötőszó kapcsolja azokat össze, e megfogalmazás nem teszi lehetővé annak egyértelmű megállapítását, hogy azok vagylagos jellege azt jelenti, hogy a gyermek vonatkozásában fennálló tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelmek csupán a szülői felelősségre vonatkozó eljárásban járulékos jellegűek, vagy pedig, hogy e kérelmeket a személyi állapotra vonatkozó eljárásban is járulékos jellegűeknek lehet tekinteni.

35 Ami e rendelkezés összefüggéseit illeti, meg kell állapítani, hogy az annak megfogalmazásából kitűnő különbségtétel a 2201/2003 rendelkezései által tett különbséget tükrözi.

36 Ez utóbbi rendelet – amely (5) preambulumbekezdése értelmében, annak érdekében, hogy minden gyermek számára egyenlőséget biztosítsanak, kiterjed a szülői felelősségre vonatkozó valamennyi határozatra, beleértve a gyermek védelmére vonatkozó intézkedéseket is, függetlenül attól, hogy azok házassági jogi eljáráshoz kapcsolódnak-e – kifejezett különbséget tesz egyfelől a házasság felbontására, a különválásra és a házasság érvénytelenítésére, másfelől a szülői felelősség megállapítására, gyakorlására, átruházására, korlátozására vagy megszüntetésére vonatkozó eljárás között.

37 Ugyanis a 2201/2003 rendelet 3. cikke (1) bekezdése a) pontjának megfelelően a házasság felbontása, a különválás és a házasság érvénytelenítése esetén a joghatóságot alapvetően a házastársak, illetve egyikük jelenlegi vagy korábbi tartózkodási helyét figyelembe vevő szempontok alapján határozták meg, míg a szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a joghatósági szabályokat a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevételével alakították ki, különösen a fizikai közelség szempontja alapján.

38 A 4/2009 rendelet 3. cikkének c) és d) pontja az abban szereplő joghatóság-megosztási szempontokat illetően aszerint tesz különbséget a bírósági eljárások között, hogy azok a házastársak közötti jogokra és kötelezettségekre, vagy a szülőknek egy vagy több gyermekük tekintetében fennálló jogaira és kötelezettségeire vonatkoznak.

39 Márpedig a kiskorú gyermekek vonatkozásában fennálló tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelem az ez utóbbi típusú eljáráshoz kapcsolódik, amennyiben az valamelyik szülőnek a gyermekei tekintetében fennálló tartási kötelezettségének megállapítására vonatkozik, a gyermekei ellátásával és tanulmányaival kapcsolatos költségek biztosítása érdekében.

40 A kiskorú gyermekek vonatkozásában fennálló tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelem jellegénél fogva ekképpen szorosan kapcsolódik a szülői felelősségre vonatkozó eljáráshoz.

41 A 4/2009 rendelet célkitűzéseit illetően emlékeztetni kell arra, hogy (15) preambulumbekezdése értelmében az említett rendelet a tartásra jogosultak érdekeinek védelmére, valamint a megfelelő uniós igazságszolgáltatás előmozdítására irányul.

42 A megfelelő igazságszolgáltatásra vonatkozó célkitűzést illetően meg kell jegyezni, hogy a kiskorú gyermekek vonatkozásában fennálló tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelem nem kapcsolódik szükségszerűen a házasság felbontására vagy a különválásra vonatkozó eljáráshoz. Ezenkívül az ilyen eljárás esetén nem kerül szükségszerűen sor a kiskorú gyermek vonatkozásában fennálló tartási kötelezettség megállapítására.

43 Ellenben a 2201/2003 rendelet 2. cikkének 7. pontjában meghatározott szülői felelősségre vonatkozó ügyek elbírálására joghatósággal rendelkező bíróság az, amelyik legjobban értékelni tudja a gyermek vonatkozásában fennálló tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelemmel kapcsolatos kérdéseket *in concreto*, és e bíróság tudja legjobban megállapítani az említett, a gyermek ellátásával és tanulmányaival kapcsolatos költségekhez való hozzájárulásra irányuló kötelezettség összegét, hozzáigazítva azt a felügyelet megállapított – közös vagy kizárólagos – módjához, a kapcsolattartási joghoz, e jog időtartamához, és más, az előtte folyamatban lévő eljárásban felhozott, a szülői felelősség gyakorlásával kapcsolatos ténybeli elemekhez.

44 A tartásra jogosult érdekének védelme ekképpen szintén biztosított, amennyiben – egyfelől – a kiskorú gyermek esetében a kérelme értékeléséhez szükséges elemeket legjobban ismerő bíróság könnyen határozatot hozhat a tartásra vonatkozó követelésére vonatkozóan.

45 Másfelől az ilyen tartási követelésre vonatkozó kérelem elbírálására jogosult bíróságot a 2201/2003 rendelet által a szülői felelősségre vonatkozó ügyekben érvényesen eljárni jogosult bíróság meghatározása érdekében előírt uniós jogi joghatósági szabályok alkalmazásával kell kijelölni, amelyeket – amint az a jelen ítélet 37. pontjában felidézésre került – a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevételével alakítottak ki.

46 Hangsúlyozni kell ugyanis a gyermek mindenek felett álló érdeke figyelembevételének szükségességét a 4/2009 rendelet 3. cikkének c) és d) pontjában előírt joghatósági szabályok értelmezésekor. Annál is inkább így van ez, hogy a 4/2009 rendeletet az Európai Unió Alapjogi Chartája 24. cikke (2) bekezdésének megfelelően kell végrehajtani, amely rendelkezés szerint a hatóságok és a magánintézmények gyermekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyermek mindenek felett álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie.

47 Ennélfogva a 4/2009 rendelet 3. cikke c) és d) pontjának megszövegezéséből, célkitűzéseiből és összefüggéseiből az következik, hogy ha két bíróság előtt van eljárás folyamatban, mégpedig az egyik előtt kiskorú gyermekek szüleinek különválására vagy házasságuk felbontására vonatkozóan, a másik előtt e gyermekek kapcsán fennálló szülői felelősségre vonatkozóan, akkor az e gyermekek vonatkozásában fennálló tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelem nem minősülhet járulékos jellegűnek mind az e rendelet 3. cikkének d) pontja szerinti szülői felelősségre vonatkozó eljárásban, mind az említett rendelet 3. cikkének c) pontja szerinti személyi állapotra vonatkozó eljárásban. E kérelem csupán a szülői felelősségre vonatkozó eljárásban minősülhet járulékos jellegűnek.

48 Következésképpen a feltett kérdésre azt kell válaszolni, hogy a 4/2009 rendelet 3. cikkének c) és d) pontját úgy kell értelmezni, hogy ha valamely tagállam bírósága előtt kiskorú gyermek szülei különválására vagy házasságuk felbontására vonatkozóan van eljárás folyamatban, és valamely másik tagállam bírósága előtt e gyermekkel kapcsolatos szülői felelősségre vonatkozó eljárás van folyamatban, az ugyanezen gyermek vonatkozásában fennálló tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelem kizárólag az e rendelet 3. cikkének d) pontja szerinti szülői felelősségre vonatkozó eljárásban járulékos jellegű.

A költségekről

49 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendelet 3. cikkének c) és d) pontját úgy kell értelmezni, hogy ha valamely tagállam bírósága előtt kiskorú gyermek szülei különválására vagy házasságuk felbontására vonatkozóan van eljárás folyamatban, és valamely másik tagállam bírósága előtt e gyermekkel kapcsolatos szülői felelősségre vonatkozó eljárás van folyamatban, az ugyanezen gyermek vonatkozásában fennálló tartási kötelezettség megállapítására irányuló kérelem kizárólag az e rendelet 3. cikkének d) pontja szerinti szülői felelősségre vonatkozó eljárásban járulékos jellegű.

Aláírások